

LIPERIN KUNTA

Elinympäristölautakunta / lupajaos

Maa-aineslupapäätös 1 / 2021

Annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella
6.4.2021

ASIA Lupa maa-aineksen ottamiseen ja jatkojalostamiseen seulomalla tai välppäällä tilan 426-896-6-1 alueella Liperin kunnan Liperin kylässä.

HAKIJA Pohjois-Savon ELY-keskus
Liikennevastuualue
Kallanranta 11, PL 2000
70101 Kuopio

KAAVATILANNE, SUOJELUALUEET

Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa lupahakemusta koskeva alue on varustettu merkinnällä EO1-p (soranottoalue, jossa lisämerkinnällä -p osoitetuilla alueilla täytyy ottaa huomioon pohjavesien suojelu ja huolehtia maaperäolosuhteista riippuen riittävän suojakerroksen jättämisestä ainestonoton alarajan ja pohjaveden pinnan ylärajan väliin siten, ettei haitallisia aineita pääse pohjaveteen). Alueella on voimassa Ylämyllyn osayleiskaava 2000, jossa alue on osoitettu merkinnällä EO (maankamaran ainesten ottoalue, soranottoluvan la kattua alue tulee maisemoida).

Alue sijaitsee Konivaaran tärkeällä 1E- luokan pohjavesialueella. Ylämyllyn li-sävedenotto sijaitsee lähimmillään noin 1,2 km etäisyydellä kohdekiinteis-töstä. Lähimmät E-luokitukseen johtaneet, vesilain 2:11§:n tarkoittamat, poh-javesivaikutteiset pienvesiluontotyypit sijaitsevat maa-ainesten ottoalueen ul-kopuolella Munakukkula-Niinivaaran- Natura-alueella Törisevänsuolla noin 750 metriä pohjoiseen. Alueen kaakkoisosassa on vesilain suojaama eteläi-nen Hiililampi, jonka väliin jätetään 45-85 metrin suojavyöhyke. Suunnitellun ottoalueen pohjoiskulmasta on noin 90 metriä Munakukkula-Niinivaaran (FI0700017) Natura 2000 –verkostoon sisältyvään alueeseen.

Maa-ainesten ottoalueelta välimatkaa lähimpään vakituiseen asuinrakennuk-seen on noin 190 metriä ja vapaa-ajan rakennukseen noin 200 metriä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on ol-tava lupa.

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille 15.4.2020.

LUPATILANNE

Alue on vanhaa soranottoaluetta, josta on otettu aiemmin soraa ja hiekkaa. Edellisen 10-vuotisen maa-aineslupan (100 § / 25.11.2008) aikana ottotoimintaa ei ole kuitenkaan ollut. Liperin kunnan kartoittaja on tehnyt katselmuksen alueella ja kartoittanut maisemoitavat alueet 10.11.2020. Elinympäristölautakunnan lupajaos on tehnyt maisemointivelvollisuudesta päätöksen 8.12.2020 (§ 35). Päätöksessä todetaan, että lupajaos ei vaadi alueen maisemointia liittyen edelliseen lupaan, mikäli uusi vireillä oleva maa-aineslupa myönnetään alueelle. Maisemointivelvollisuus sisällytetään uuteen lupaan edellisen luvan lupamääräysten mukaisesti.

OTTAMISTOIMENPITEET

Alueella on tarkoitus hyödyntää soraa ja hiekkaa sellaisenaan tai jalostettuna seulomalla tai välppämällä. Ottamisalueen pinta-ala on noin 10,6 hehtaaria ja itse ottoalueen pinta-ala 8,30 hehtaaria. Lupaa haetaan 10 vuodeksi 350 000 m³:n kokonaisottomäärälle. Vuosittainen ottomäärä on täten noin 35 000 m³ ktr riippuen kiviaineksen kysynnästä.

Ottamisalueelle on asennettu kaksi pohjaveden havaintoputkea P1 (kaakkoisreunalla) ja P2 (lounaisreunalla), joista vesihavainnot tehdään. Pohjaveden ylin korkeushavainto on ollut + 105,12. Ottamistoiminta toteutetaan siten, että pohjaveden pinnan päälle jää vähintään 4 metrin suojamaakerros. Otto on suunniteltu ottotasoon +109,38 (N60) edelliseen lupaan liittyvän ottamissuunnitelman mukaisesti. Ohjeellinen kaivusvyvyys on 2–14 metriä. Ottoalueen ja Hiililammen väliin jätetään suojavyöhyke, jonka leveys on lammen kohdalla noin 45–85 metriä. Ottotoiminnan jälkeen lammenpuoleinen rinne jätetään ylhäältä tasoon +115 (N60). Ottoalueen rajan ottotaso sovitetaan luontevaksi naapuritilan (Hukkapalsta) ottotasoon.

Alin ottotaso merkitään pysyvin korkomerkinnoin maastoon. Tahatonta alueelle joutumista ehkäistään merkitsemällä ottoalue esimerkiksi kyltein tai merkitsemällä ottorintaukset huomionauhalla. Maa-ainesten ottamisen keskeydyttyä pidemmäksi ajaksi alueen rintaukset loivennetaan turvalliseen luiskakaltevuteen. Ottotoiminnan aikana rintaukset pidetään turvallisessa luiskakaltevudessa ja väliaikaiset jyrkänteet suojataan.

Alueelta saatua karkeaa soraa voidaan välpätä tai seuloa. Välppäys tapahtuu yksinkertaisella välppäseulalla, johon maa-ainesta syötetään pyöräkoneella. Seulonnassa käytetään moottoroitua seulavaunua, jolle sora syötetään pyöräkoneella. Seulavaunu tuodaan alueelle seulonnan ajaksi eikä sitä kuljeteta tankkausta varten pois alueelta. Seulavaunu tankataan siten, että polttoaine tuodaan seulavaunun viereen ja pumpataan polttoainetankkiin.

Polttoaineita säilytetään työmaakäyttöön tarkoitetussa siirrettävässä ja lukittavassa kaksoisvaippasäiliössä, jossa on ylitäytönestin. Myös tankkauspistoolit varustetaan lukituksella ja ylitäytönestimillä. Polttoaineita varastoidaan alueel-

la vain toiminnan aikana suoja-alueella, jonka maaperä on suojattu öljynsuojamuovilla ja täytetty hienojakoisella maa-aineksella. Alueelle varataan riittävä määrä imeytysturvetta, -mattoa tai muuta imeytysainetta mahdollisen maaperään kohdistuvan öljyvahingon torjumiseksi. Alueella ei tehdä koneiden suunnitelmallisia, suuria huoltoja tai pesuja.

Toiminnan ajaksi tuotavissa tilapäisissä sosiaali- ja toimistotiloissa syntyvä sekalainen yhdyskuntajäte kerätään umpinaiseen jäteastiaan. Toiminnan aikana mahdollisesti syntyvä vaarallinen jäte (jäteöljy, voiteluaineet, akut, öljynsuodattimet, likaantuneet trasselit) säilytetään lukittavassa tilassa.

Toiminnan pölyhaitat syntyvät pääasiassa karkean soran seulonnasta ja lastauksesta. Myös alueen sisäinen työmaaliikenne ja ulkopuolinen kuljetusliikenne voi aiheuttaa tietyissä sääolosuhteissa pölypäästöjä. Seulavaunun sijoittelussa voidaan käyttää hyväksi varastokasoja ja ottorintauksia pölyn leviämisen ehkäisemiseksi sekä pienentää kiviaineksen siirtomatkoja sijoittamalla varastokasat seulavaunun välittömään läheisyyteen. Tarvittaessa pölyämistä voidaan ehkäistä kastelemalla maa-ainesaluetta ja varastokasoja. Pölyämistä seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin pölyn leviämisen ehkäisemiseksi.

Melua syntyy pääasiassa karkean soran seulonnasta ja lastauksesta. Myös alueen liikennöinti aiheuttaa melua, mutta vähäisemmissä määrin kuin em. toiminnot. Melun syntyä vähennetään laitteiston kunnossapidolla ja huollolla. Jo syntyneen melun etenemistä vähennetään seulavaunun ja varastokasojen sijoittelulla siten, että melun leviäminen ympäristöön kohti lähimpiä häiriintyviä kohteita on mahdollisimman vähäistä. Ottoalueen rintausta toimii osaltaan melua vaimentavana tekijänä samoin kuin alueen ja asuinkiinteistöjen väliin jäävä kasvillisuus ja puusto.

Liikennöinti alueelle tapahtuu Polvijärventieltä liittyvää, noin 1,1 kilometrin pituista tietä pitkin. Liikennöinti tapahtuu arkisin klo 6.00-22.00. Laitoksen toiminta-ajan ulkopuolella liikennöinti on normaalia työmaalle meno- ja paluuliikennettä. Sora-alueen tasaisella ottotahdilla vuosittainen ottomäärä 35 000 m³tr tarkoittaa pois vietävän maa-aineksen määräksi noin 6-7 autokuormallista/päivä. Käytännössä kuljetukset eivät ole säännöllisiä, vaan keskittyvät lyhyille ajanjaksoille, jolloin liikennöinti on edellä mainittua vilkkaampaa.

Alueen pintamaat ja puusto poistetaan pieneltä alueelta kerrallaan työn edistymisen mukaan. Pintamaat ja raivausjätteet läjitetään ottoalueen reunoille. Maisemointi pyritään tekemään sitä mukaa kuin alueen otto etenee. Alueen pinnat muotoillaan luonnontilaa vastaaviksi ja luiskakaltevuutta 1:3 jyrkempiä luiskia tai leikkauspintoja ei alueelle jätetä. Pintamaat käytetään hyödyksi maisemointitöissä. Pintamateriaali pyritään sekoittamaan pohjamaahan eroosion ehkäisemiseksi. Pohjakerroksen ja pintamaan muodostumisen jälkeen alueen annetaan metsittyä luonnollisesti. Alue palautetaan ottamisen päätyttyä metsätalousmaaksi.

Hakemukseen on liitetty asianmukainen suunnitelma kaivannaisjätteen jätehuollosta.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksen vireille tulosta on tiedotettu kuuluttamalla paikallislehti Kotiseutu-Uutisissa. Hakemus liitteineen on ollut nähtävillä Liperin kunnan elinympäristöpalveluissa kuulutusajan 23.4.2020–25.5.2020. Koska vireille tulosta ei oltu kuulutettu samalla kunnan verkkosivuilla ja ilmoitustaululla, hakemus kuulutettiin lehden lisäksi kunnan ilmoitustaululla ja kunnan verkkosivuilla uuden kuulutusajan 27.1.–4.3.2021.

Hakemuksen vuoksi on kuultu naapurikiinteistöjä, yhteensä 17 kiinteistönomistajaa. Kuulemiskirjeet lähetettiin 4.9.2020. Naapureiden kuulemista jatkettiin 21.10.2020 saakka saatekirjeessä olleen väärän palautuspäivämäärän vuoksi. Asiasta tiedotettiin naapureita 7.10.2020. Naapureista 11 osallistui määräaikaan mennessä kirjeitse tai sähköpostitse kuulemiseen. Naapureilla oli huomautettavaa mm. seuraavista asioista:

- Pohjaveden laatu heikkenee maa-ainesoton myötä.
- Ympäröivien lampien vesi häviää kaivausten myötä. Haluttiin myös, että lampien suodatusalueet säilytetään.
- Pitkäsen (järvi) vesi on puhdasta ja se tarvitsee suodattimensa ja maamassojen painon luonnollisten virtaussuuntien säilyttämiseksi.
- Ei haluta raskaan rekkaliikenteen aiheuttamaa melua ja liikenteen lisääntymistä.
- Melu-, pöly-, ja ympäristöhaitat vapaa-ajan kiinteistölle
- Parhaiten kunnan vesihuollon hyvää vedenlaatua turvaisi se, että hakija ottaisi maa-ainesta muualta kuin varsinaiselta muodostumisalueelta ottamoiden ja kaivojen ylävirrasta. Mahdollinen lienee esim. Honkavaaran liitännäisalue 426-896-6-9 (13,49 ha) tiehankkeen vieressä.
- Lupahakemus on hylättävä maa-aineslaissa säädettyjen edellytysten puitteissa:
 - Ottaminen haittaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.
 - Ottamissuunnitelma on puutteellinen pohjavesiolosuhteiden osalta: pohjavesiolosuhteiden kuvaus ignoroi mm. pohjavesiluokan, virtaussuunnat, pohjavesivaikutteiset lammet, ottamoiden suojavyöhykkeet ja lähiasukkaiden juomavesikaivot.
 - Ympäristölupahakemuksen puuttuminen: Epäily, että maaperä on laadultaan sellaista, että toiminta vaatii ympäristöluvanvaraista kiviaineksen murskausta.
 - Kartasta puuttuu ottoalueen rajaus kaivannon pohjan puolelta sekä polttoaineiden ja seulojen säilytyspaikkojen sijainti.
 - Vesilain mukaista lupaa ei ole haettu.
 - Edelliseen lupaan (Lupajaos 100 § / 25.11.2008) liittyvää lopputarkastusta ei ole tehty maa-ainesasetuksen 7.3 §:n edellyttämällä tavalla.

- Liperin kunta ei ole kuuluttanut lupahakemuksesta.

Naapurien vastaukset ovat lupahakemuksen liitteinä.

LAUSUNNOT

Hakemuksen vuoksi pyydettiin lausunto Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta ja Pohjois-Karjalan Ympäristöterveydeltä.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on antanut hakemuksesta 4.6.2020 päivätyn lausunnon, jossa se toteaa, että suunnitelman mukaisella maa-aineksen otolla ei ole maa-ainelain 3 §:n tarkoittamia rajoituksia aineiden ottamiselle. Lausunnon mukaan lupamääräyksissä tulisi ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Koskemattomasta maa-ainesta tulee jättää kaikissa olosuhteissa ylimmän todetun luonnollisen pohjavesipinnan päälle vähintään 5 metriä paksu suojakerros. Alin ottotaso tulee uusilla ottoalueilla olla siten +110,12 m. Pohjaveden korkeustaso on luotettavasti todennettava mittaamalla pohjaveden pinnan taso neljästi vuodessa. Koska pohjaveden arvioitu virtaussuunta on ottoalueelta lounaaseen kohti Pitkänen järveä, näytteenotto voidaan tehdä alueella jo olevasta pohjavedentarkkailuputki P2:sta, jos se on näytteenottoon soveltuva, muovinen havaintoputki tai tarvittaessa asennettava uusi havaintoputki alueen lounaisosaan. Tulokset havainnoista toimitetaan kerran vuodessa Liperin kunnalle.
- Toimittaessa tärkeällä 1E-luokan pohjavesialueella on lupaehtoihin syytä ottaa määräykset myös pohjaveden laadun tarkkailusta. Lisäksi pohjavesialueella on pohjavedestä riippuvaisia merkittäviä ekosysteemejä (lähteitä, tihkupintoja ja lähdepuroja). Järven ja kaivualueen välillä on asuinrakennuksia, joilla on mahdollisesti talousvesikaivoja. Tästä syystä ennen toiminnan aloittamista sekä vuosittain syyskuussa toiminnan aikana on alueen lounaisreunalla olevasta, tai sinne asennettavasta uudesta muovisesta pohjavesiputkesta otettava vesinäyte. Vesinäytteestä on analysoitava ainakin sameus, väri, pH, sähkönjohtavuus, happi, rauta, mangaani, nikkeli, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, alkaliniteetti, öljyhiilivedyt (C10-C40), sulfaatti, kloridi ja kokonaiskoivuus. Tulokset on toimitettava luvan myöntäneelle viranomaiselle ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle.
- Alin ottotaso on merkittävä selvästi maastoon.
- Pohjavesialueella on edellytettävä öljytuotteiden käsittelyssä kahdenkertaista suojausta. Öljytuotteita sisältävät säiliöt ja koneiden tankkauspaikka on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle ja suojattava maahan kaukalon muotoon asennettavalla lujalla muovikalvolla mahdollisten valumiiden pohjaveteen pääsyn estämiseksi. Säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai ne on varustettava tiiviillä säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla. Säiliöissä on oltava ylitäytön ja laponesto. Alueelle on varattava vahinkojen varalta öljyn keräämiseen ja imeytykseen tarvittava välineistö ja materiaali.

- Merkittäviä konekaluston huolto- ja korjaustöitä ei saa suorittaa alueella eikä sen välittömässä läheisyydessä. Myös koneiden säilytyspaikat on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle.

- Ottoalueelle ei saa läjittää/levittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkitoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua verhoilumateriaalia ei saa kuitenkaan varastoida alueella.

- Jälkihoito on tehtävä vaiheittain ottotoiminnan edetessä. Jälkitoimenpiteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

- Sora-alueella mahdollisesti pesivien erittäin uhanalaisten (EN) törmäpääskyjen pesimisrauha turvataan välttämällä toimintaa yhdyskunnan pesäkolojen lähistöllä pesimäaikana.

- Ottomääristä on toimitettava tiedot vuosittain NOTTO rekisteriin ja luvan myöntäjälle annettujen ohjeiden mukaan.

ELY-keskuksen lausunto on kokonaisuudessaan lupahakemuksen liitteinä.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys ei antanut lausuntoa.

HAKIJAN VASTINE MUISTUTUKSIIN JA LAUSUNTOON

Hakija toteaa vastineessaan, että ottamisalueen naapuruston huoli ymmärretään. Kuitenkin noudattamalla ottamistoiminnassa määräyksiä, jotka lupaviranomainen luvassa määrää, ei hakija usko maa-ainesten ottamisesta aiheutuvan maa-aineslain vastaisia seurauksia.

Kiviainesten murskaamista ei alueella ole tällä hetkellä suunnitteilla. Mikäli murskaamiseen ilmenee tarvetta, luvanhakija laatii suunnitelmat ja hakee ympäristöluvan murskaustoimintaan.

Hakija ei pidä esitettyjä mielipiteitä hakemansa luvan myöntämisen esteenä. Hakija pyytää, että kunta myöntää haetun luvan Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt asiat huomioon ottaen.

Hakijan vastine kokonaisuudessaan on lupahakemuksen liitteenä.

ASIAN RATKAISU

Lupajaos myöntää Pohjois-Savon ELY-keskukselle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen ja jatkojalostamiseen tilan 426-896-6-1 alueella Liperin kunnan Liperin kylässä. Lupa myönnetään lupahakemuksen mukaisesti sekä lisäksi seuraavin lupamääräyksin:

1. Maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 350 000 kiintokuutiometriä ($k\text{-m}^3$) ja ottoaika kymmenen (10) vuotta.
2. Ottamisalue saa olla enintään ottamissuunnitelmassa esitetyn kokoinen. Ottamisalueen reunat on merkittävä maastoon yläpäästään maastosta hyvin erottuvin maalatuin puupaaluin ja tarpeellisin lippusiimoin sekä varoitustauluin. Ottamisalueen merkintä on tehtävä ennen ottamisen aloittamista.
3. Alin ottotaso määräytyy ylimmän tutkitun tai havaitun pohjavesipinnan tason mukaan. Koskematon maa-ainesta tulee jättää kaikissa olosuhteissa ylimmän todetun luonnollisen pohjavedenpinnan päälle aina vähintään viiden (5) metrin paksuinen koskematon suojamaakerros. Alin ottotaso tulee uusilla ottoalueilla olla siten +110,12 m.
4. Alin ottamistaso on merkittävä selvästi maastoon. Ottamisalueella on oltava korkokolmio tai vastaava siten, että alin ottamistaso voidaan aina luotetavasti selvittää. Korkokolmio on rakennettava ennen ottamisen aloittamista.
5. Alueella olevasta pohjaveden havaintoputkesta tulee havaita pohjaveden pinnan taso neljä kertaa vuodessa (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa). Koska pohjaveden arvioitu virtaussuunta on ottoalueelta lounaaseen kohti Pitkänen-järveä, näytteenotto voidaan tehdä alueella jo olevasta pohjaveden tarkkailuputki P2:sta, jos se on näytteenottoon soveltuva, muovinen havaintoputki. Tarvittaessa luvanhaltijan on asennettava uusi havaintoputki alueen lounaisosaan. Tulokset havainnoista toimitetaan vuosittain Liperin kunnan maankäyttötoimistolle.
6. Ennen toiminnan aloittamista sekä vuosittain syyskuussa toiminnan aikana on alueen lounaisreunalla olevasta, tai sinne asennettavasta uudesta muovisesta pohjavesiputkesta, otettava vesinäyte. Vesinäytteestä on analysoitava ainakin sameus, väri, pH, sähkönjohtavuus, happi, rauta, mangaani, nikkeli, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, alkaliniteetti, öljyhiilivedyt (C10-C40), sulfaatti, kloridi ja kokonaiskovuus. Tulokset on toimitettava luvan myöntäneelle viranomaiselle ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle.
7. Pohjavesialueella on edellytettävä öljytuotteiden käsittelyssä kahdenkertaista suojausta. Öljytuotteita sisältävät säiliöt ja koneiden tankkauspaikka on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle ja suojattava maahan kaukalon muotoon asennettavalla lujalla muovikalvolla mahdollisten valumien pohjaveteen pääsyn estämiseksi. Säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai ne on varustettava tiiviillä säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla. Säiliöissä on oltava ylitäytön- ja laponesto.
8. Alueelle on varattava vahinkojen varalta öljyn keräämiseen ja imeytykseen tarvittava välineistö ja materiaali sekä alkusammutuskalusto.
9. Kaluston huolto, korjaus tai pesu on ottamisalueella ja sen välittömässä läheisyydessä kiellettyä, lukuun ottamatta välttämättömiä akuutteja korjauk-

sia. Huolto- ja korjauspaikat on varattava alueen ulkopuolelle ja ne on suojattava asianmukaisesti. Myös koneiden säilytyspaikat on sijoitettava kasvialueen ulkopuolelle.

10. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminnalle on nimettävä vastuuhenkilö, jonka yhteystiedot on ilmoitettava Liperin kunnan maankäyttötörmistöön ennen toiminnan aloittamista. Yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina.

11. Toiminnan suunnittelussa tulee ottaa ennaltaehkäisevästi huomioon mahdollisesti muodostuvat melu- ja pölyhaitat lähinaapureille.

Toiminta ei saa ylittää lähimmän rakennuksen pihamaassa klo 7.00-21.00 välisenä aikana 55 dB ja klo 22.00 jälkeen 50 dB 5 min jaksoissa mitattuna. Lajikkeiden seulontaa tai muuta kovaäänistä toimintaa tulee välttää kello 17.00-7.00 välisenä aikana. Pölyhaittojen leviäminen ympäristöön tulee tarvittaessa estää kastelulla. Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kasteltava. Myös liikenteen pölyhaitat on estettävä tarvittaessa kastelulla. Kasteluun saa käyttää vain puhdasta vettä.

12. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä luvan alaisen toiminnan (maa-ainesten ottamisen) ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläolovelvollisuus).

13. Murskauksesta tulee tehdä ilmoitus Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Jos alueella murskataan yhdessä tai useammassa jaksossa yhteenlaskettuna yli 50 päivää, tulee murskaukselle hakea ympäristölupa.

14. Alueelle ei saa pystyttää pysyviä rakennelmia

15. Ottaminen ja ottamisalueen jälkihoito on tehtävä mahdollisuuksien mukaan vaiheittain ottotoiminnan edetessä. Pintamaata tulee poistaa ottamisalueelta mahdollisimman pieneltä alueelta kerrallaan työn edistymisen mukaan. Alueen jälkihoito on tehtävä välittömästi ottotoiminnan päätyttyä. Luiskat on muotoiltava jyrkkyydeltään vaihdellen kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi ja soranottoaikan pohja loivasti vaihtelevaksi ympäristön alkuperäisiä maastonmuotoja jäljitellen.

16. Jälkihoidettavalle ottoalueelle tulee muodostaa uusi kasvialusta mahdollisimman nopeasti. Mikäli pohjataso ja luiskat ovat karkeaa maalajia, niihin on levitettävä noin 15 cm vahvuinen kerros hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle on levitettävä noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tarkoitukseen voidaan käyttää ottoalueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa puhdasta humusta. Jälkihoito suositellaan tehtäväksi mahdollisuuksien mukaan alueelta kuorituilla pintamailla.

17. Ottamisalue on palautettava metsätalouuskäyttöön luontaisen metsittymisen lisäksi tarvittaessa istuttamalla.
18. Ottoalueelle ei saa läjittää/levittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkitoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua verhoilumateriaalia ei saa kuitenkaan varastoida alueella.
19. Ottoalueelle ei saa tuoda sellaisia maa-aineksia, joista voi aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Otettavan maa-aineksen seullonnassa tulevia puuperäisiä (kannot tms.) ja vastaavia karkeampia aineksia ei saa polttaa eikä muutenkaan sijoittaa siten, että hajoavan aineksen huuhtoutumisriski vesistöön tai pohjaveteen on mahdollinen.
20. Sora-alueella mahdollisesti pesivien erittäin uhanalaisten (EN) törmäpääskyjen pesimisrauha turvataan välttämällä toimintaa yhdyskunnan pesäkolojen lähistöllä pesimäaikana.
21. Ottomääristä on toimitettava tiedot vuosittain NOTTO- rekisteriin ja luvan myöntäjälle annettujen ohjeiden mukaan.
22. Ottamista ei saa aloittaa ennen kuin Liperin kunnan maankäyttötoimisto on hakijan pyynnöstä tehnyt ottoalueella aloituskatselmuksen. Luvan haltija on velvollinen pyytämään maankäyttötoimistosta lopetuskatselmuksen ottotoiminnan loputtua.
23. MaL 12 §:n mukaan hakijan on annettava kunnalle pankki- tai vastaava vakuus jälkihoitotöiden suorittamisen vakuudeksi. Vakuuden suuruudeksi määrätään 15 000 euroa. Vakuuden on oltava voimassa vähintään yksi (1) vuosi kauemmin kuin myönnetty lupa. Kunta luovuttaa vakuuden pois, kun hakijan pyytämässä lopputarkastuksessa jälkihoitotyöt on todettu kaikilta osin tehdyiksi lupaehtojen mukaisesti.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aineslain (555/1981) 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista, 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja aines-ten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aines-esiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asukkaille tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Yleiset perustelut lupapäätökselle

Suunniteltu ottamisalue on olemassa olevaa ottamisaluetta, joten kyseessä ei ole uusi toiminta alueella. Ottotoiminta ei siten aiheuta kauniin maisemakuvan turmeltumista.

Ottamisalue ei sijaitse arvokkaalla kallio- tai harjualueella, eikä tiedossa ole, että alueella olisi harvinaisia kasvilajeja tai uhanalaisia eläimiä. Ottaminen ei siten aiheuta erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Ottoalue sijaitsee 1E-luokan pohjavesialueella. Ottotoiminnasta ei aiheudu pohjaveden laadun tai antoisuuden vaarantumista, kun pohjaveteen jätetään riittävä suojakerros ja polttoaineiden ja koneiden käsittelyssä toimitaan lupamäärien mukaisesti.

Alueella on voimassa Ylämyllyn osayleiskaava 2000, jossa alue on osoitettu merkinnällä EO (maankamaran ainesten ottoalue, soranottoluvan lakattua alue tulee maisemoida). Kaavoituksessa alue on siis varattu maa-ainesten ottoon.

Kun noudatetaan lupamääräyksissä annettuja suojaustoimia, kuten ottamisalueen reunojen varustamista lippusiimoin ja varoituskyltein, ei ottotoiminta aiheuta vaaraa asukkaille tai ympäristölle. Pöly- ja meluhaittoja voidaan torjua kastelulla ja seulan sijoituksella.

Ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi, kun ottaminen toteutetaan ottosuunnitelman ja lupamääräysten mukaisesti eli maisemointi toteutetaan mahdollisimman nopeasti ottotoiminnan päätyttyä ja maisemointi suoritetaan ympäröiviä maastonmuotoja kunnioittaen. Asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty, eikä maa-ainesten ottaminen ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Lupa voidaan näin ollen myöntää.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräys 1:

Kokonaisottomäärä ja ottamisaika ovat hakemuksen mukaisia. Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa aineiden ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi.

Lupamääräys 2:

Ottamisalue tulee merkitä maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä eikä toiminta laajene naapurikiinteistöjen puolelle tai laajemmalle alueelle kuin otosuunnitelmassa on esitetty.

Lippusiimat ja varoitustaulut ovat tarpeen työturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi. Määräyksillä estetään alueella kulkijoille mahdollisesti aiheutuva vaara.

Lupamääräykset 3, 4, 5 ja 6:

Määräykset on asetettu pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi sekä ototoiminnan suunnitelmallisen etenemisen turvaamiseksi. Ottotason selkeä merkintä helpottaa sekä valvontaa että itse ottotoimintaa.

Pohjaveden pintaa tulee tarkkailla, jotta saadaan selville pohjaveden pinnan tason vaihteluväli ja maa-ainesoton mahdollinen vaikutus pohjaveteen.

Ottoalue on pohjaveden hankintaan soveltuvaa aluetta. Toimittaessa tärkeällä 1E-luokan pohjavesialueella on lupaehtoihin syytä ottaa määräykset myös pohjaveden laadun tarkkailusta. Lisäksi pohjavesialueella on pohjavedestä riippuvaisia merkittäviä ekosysteemejä (lähteitä, tihkupintoja ja lähdepuroja). Järven ja kaivualan välillä on asuinrakennuksia, joilla on talousvesikaivoja.

Lupamääräykset 7, 8, 9 ja 10:

Määräykset on annettu maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Koska ottoalue sijaitsee 1E-luokan pohjavesialueella, konekaluston sekä polttoaineiden ja muiden haitallisten aineiden käsittelyssä tulee olla erityisen varovainen.

Lupamääräykset 11 ja 12:

Maa-ainesten otosta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista eikä kohtuutonta haittaa asutukselle.

Annetut melun raja-arvot perustuvat valtioneuvoston päätökseen melutason ohjearvoista (993/1992).

Koska alue on 1E-luokan pohjavesialuetta, kasteluun saa käyttää vain puhdasta vettä.

Lupamääräys 13:

Määräyksen tarkoitus on muistuttaa ympäristönsuojelulain säännöksistä murskauksen osalta. Meluilmoitusta tai ympäristölupaa käsiteltäessä voidaan antaa tarkempia määräyksiä muun muassa melun ja pölyn leviämisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 14:

Määräys on annettu maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 15, 16 ja 17:

Määräykset on annettu, jotta alue sopii ottotoiminnan päätyttyä ympäröivään maisemaan ja alueella on turvallista liikkua. Suositus alueelta kuoritun pinta-maan käytöstä tähtää alueen luontaisen kasvillisuuden palauttamiseen. Alueen metsittäminen on tarpeen maisemallisista syistä.

Lupamääräykset 18 ja 19:

Määräys on annettu pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi. Muualta tuoduissa maa-aineksissa saattaa olla haitallisia aineita, jotka kulkeutuvat pohjaveteen.

Lupamääräys 20:

Lupamääräys perustuu luonnonsuojelulakiin ja ELY-keskuksen lausuntoon. Ottamisalueelle voi muodostua uhanalaisen törmäpääskyn pesimäyhdyskuntia ja niiden hävittäminen törmäpääskyn pesintäkauden aikana on kielletty.

Lupamääräys 21:

Maa-aineslain 23 a §:n mukaan luvan haltijan on vuosittain ilmoitettava lupaviranomaiselle otetun aineksen määrä ja laatu.

Lupamääräys 22:

Lupamääräys selventää maa-ainesten oton valvontaan liittyviä järjestelyjä ja maa-ainesten ottajan velvollisuuksia. Katselmukset perustuvat maa-ainesasetuksen 926/2005 7 §:ään.

Lupamääräys 23:

Määräyksellä varmistetaan, että hakija noudattaa lupamääräyksiä ja maisemioittamisalueen hyväksytysti ottamisen päätyttyä.

VASTAUKSET LAUSUNTOIHIN JA NAAPURIEN MUISTUTUKSIIN

ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti luvassa on annettu määräyksiä pohjavesien suojelusta ja laadun tarkkailusta. Noudattamalla annettuja määräyksiä ottotoiminnasta ei aiheudu pohjaveden laadun tai antoisuuden vaarantumista. Myöskään lähialueen vesistöjen laatu ei heikkene, kun noudatetaan annettuja määräyksiä ja suojaetäisyyksiä. ELY-keskuksen lausuntojen mukaisesti on myös annettu määräyksiä maisemoinnista ja törmäpääskyn elinympäristön suojelusta.

Lupamääräykset melusta ja pölystä vähentävät naapureille aiheutuvia häiriöitä. Liikennöinti ei nähtävästi tapahdu Koivusalontieltä, jonka varrella suurin osa lähinaapureiden kiinteistöistä sijaitsee, joten liikenteen aiheuttamien melu- ja pölyhaittojen arvioidaan olevan melko pieniä.

Alue on kaavoitettu Ylämyllyn osayleiskaavassa maa-ainesten ottoalueeksi, joka on maisemoitava ottoluvan lakattua. Lupamääräyksiä on annettu alueen maisemointiin liittyen. Näin ollen maa-ainesten ottaminen ei vaikeuta alueen

käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Myöskään ranta-
asemakaavoitettujen kiinteistöjen käyttö ei vaikeudu maa-ainesten oton myö-
tä, kun huomioidaan edellä mainitut lupamääräykset pölystä, melusta ja poh-
javesien suojelusta.

Jos alueella murskataan yhdessä tai useammassa jaksossa yhteenlaskettuna
yli 50 päivää, tulee murskaukselle hakea ympäristölupa. Alle 50 päivää kestä-
vään murskaustoimintaan riittää meluilmoitus. Lupamääräyksessä on muistu-
tettu näistä säädöksistä. Ottosuunnitelmassa ei mainita murskausta ja hakija
on vastineessaan todennut, ettei suunnitteilla ole kiviaineksen murskaamista.
Myöskään vesilain mukaista lupaa ei ELY-keskuksen arvion mukaan tarvita.
Näin ollen maa-ainesten ottaminen ei tarvitse naapurien vaatimaa ympäristö-
lupaa tai vesilain mukaista lupaharkintaa.

Ottosuunnitelmasta ei puutu ottoalueen rajausta kaivannon pohjan puolelta,
vaan rajaviiva kulkee kiinteistörajaa pitkin. Ottoalue rajautuu kiinteistöön Huk-
kapalsta (RN:o 28:19), joka on myös maa-ainestenottoaluetta.

Hakemuksen vireille tulosta on tiedotettu kuuluttamalla paikallislehti Kotiseutu-
Uutisissa sekä kunnan ilmoitustaululla ja internet-sivuilla. Hakemus liitteineen
on ollut nähtävillä Liperin kunnan elinympäristöpalveluissa kuulutusajan
23.4.2020–25.5.2020. Asia kuulutettiin Kotiseutu-uutisissa. Uudelleenkuulutus
tehtiin, jolloin kuulutus julkaistiin myös kunnan internet-sivuilla ja ilmoitustau-
lulla. Uusi kuulutusaika oli 27.1.–4.3.2021. Liperin kunta on toiminut lain vaa-
timusten mukaan, joten naapurien muistutus kuuluttamisesta on aiheeton.
Myöskin vaatimus edelliseen lupaan liittyvästä lopputarkastuksesta on aihee-
ton, koska lopputarkastus tehdään ottotoiminnan päätyttyä. Nyt maa-ainesten
ottoa kuitenkin jatketaan alueella, joten maisemointivelvollisuus siirtyy tämän
uuden luvan voimassaolon päättymisajankohtaan. Asiasta on tehty päätös
elinympäristölautakunnan lupajaoksen kokouksessa 8.12.2020.

LUVAN VOIMASSAOLO

Lupa on voimassa 10 vuotta lainvoimaisuudesta lukien. Jos toimintaa tämän
jälkeen jatketaan, toiminnanharjoittajan tulee toimittaa uusi maa-aines- ja ym-
päristölupahakemus.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Maa-ainelaki (555/1981)
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Luonnonsuojeluasetus (160/1997)

TIEDOTTAMINEN

Liperin kunnan elinympäristölautakunnan lupajaos antaa tiedon tästä päätöksestä julkisella kuulutuksella 6.4.2021 Liperin kunnan ilmoitustaululla ja internet-sivuilla sekä tiedottaa kuulutuksesta paikallislehdessä Kotiseutu-Uutiset. Päätös pidetään nähtävillä kuulutusajan 6.4. – 13.5.2021.

KÄSITTELYMAKSU

Päätöksestä peritään Liperin elinympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu lisättyinä lupahakemuksen käsittelystä aiheutuneilla kustannuksilla.

MUUTOKSENHAKU

Valitusosoitus Itä-Suomen hallinto-oikeuteen on liitteenä. Muutoksenhaun osalta noudatetaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Valitusoikeus on maa-aineslain 20 a § mukaan:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Päätös: Pohjois-Savon ELY-keskus
Liikennevastuualue
Kallanranta 11, PL 2000
70101 Kuopio

Tiedoksi: Pohjois-Karjalan ELY-keskus

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomai-
nen ja valitusaika

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Valitusaika Päätöksen kuulutuspvm
30 pv 6.4.2021

Puhelin: 029 56 42502 (asiakaspalvelu)
Faksi: 029 56 42501
Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi
Puhelinvaihte: 029 56 42500

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Lupajaoksen päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen katsotaan tulleen tietoon seitsemäntenä päivänä siitä, kun julkinen kuulutus on julkaistu kunnan verkkosivuilla. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä. Valitusaika päättyy **13.5.2021**.

Valituskirjelmä

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajaa edustaa joku muu kuten esimerkiksi asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa liitettävä valtakirja.

Valitusasiakirjojen
toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, Itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan kuluessa.

Oikeudenkäynti-
maksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua.